

Verslag Poho Vitale groene leefomgeving

Aanwezig

Willeke van Zeeland	Gemeente Gemert-Bakel (voorzitter)
Joep van de Ven	Gemeente Oirschot
Maaïke van Breugel	Gemeente Heeze-Leende
Suzan van de Goor-Gelens	Gemeente Waalre
Caroline van Brakel	gemeente Bladel
Steven Kraaijeveld	gemeente Nuenen c.a.
René van den Kerkhof	Gemeente Valkenswaard
Mathijs Kuijken	Gemeente Reusel-De Mierden
Steven Grevink	Gemeente Son en Breugel
Joan van Rixtel	gemeente Deurne
Lindy Wijnen	Gemeente Bergeijk
Ernest de Groot	Waterschap Aa en Maas
Martijn Tholen	Waterschap De Dommel
Wendela de Ridder	Metropoolregio Eindhoven
Chantal van den Eijnden	Metropoolregio Eindhoven

Afmeldingen

Patrick van der Broeck	Gemeente Someren
Rik Thijs	Gemeente Eindhoven
College 4/6	Gemeente Veldhoven
Gaby van den Waardenburg	Gemeente Helmond
Ton van de Wijdeven	Gemeente Laarbeek
John Bankers	Gemeente Asten
Rik Dijkhoff	Gemeente Best
Frans Stravers	Gemeente Geldrop-Mierlo
Marc Oudenhoven	Provincie Noord Brabant

1. Opening en vaststellen agenda

- Opening en welkom
Bijeenkomst Van Gogh Nationaal Park deze middag gaat niet door. Deze is verplaatst ivm wisseling van de bestuurlijke wacht. Wordt opnieuw ingepland later in het jaar. U ontvangt hiervoor een uitnodiging.
Fons d'Haens heeft 2 weken geleden afscheid genomen. Willeke van Zeeland (vice voorzitter) vervangt hem.
- Voorstelronde en afmeldingen
De voorzitter neemt de afmeldingen door.
In verschillende gemeenten zijn nog geen nieuwe bestuurders VGL benoemd.
Ruud van Beekveld van MRE is onlangs vader geworden en heeft geboorteverlof.
Wendela vervangt hem.
- Procedure nieuwe voorzitters en inwerkprogramma
Voor ieder poho kunnen zich bestuurders kandidaat stellen als voorzitter of vice voorzitter. Dit kan door vóór 27 augustus een mail te sturen aan MRE. Zie de brief die daarover is uitgegaan naar alle colleges. Meer info bij Wendela de Ridder.
- 4 september inwerkdag MRE. Met name voor nieuwe bestuurders interessant.
- Regioconferentie 3 juni a.s.

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

Maaïke van Breugel en Joep van de Ven doen kort verslag. Er zijn veel nieuwe mensen aan boord. Duidelijke boodschap van de avond was dat regionale samenwerking belangrijk is ($1+1 = 3$). De schaa sprong biedt de regio kansen maar het zoet en zuur moeten wel eerlijk verdeeld worden. Samenwerking in MRE verband is niet transactioneel. De burgemeesters van de 2 grote steden hebben goed deelgenomen aan het gesprek.

- Vooruitblik Omgevingsdag 9 juli a.s.
Onderwerpen o.a. Stikstofaanpak (door gedupeerde Wilma Dirken), atelier rondom Regionale ontwikkelstrategie en Netcongestie.
- Aankondiging gezamenlijk GGD-MRE symposium Gezonde groene leefomgeving, 11 september 2026. Er is een save the date uitgegaan. De definitieve uitnodiging volgt binnenkort.
- Vaststellen agenda
Vanuit de Kempengemeenten is verzocht om een toelichting op de nieuwe Waterschapsverordening.

Steven Grevink moet om 14.00 uur weg.

2. Verslag poho 26 februari 2026

Verslag is inmiddels via de digitale ronde gewijzigd vastgesteld en gepubliceerd
Er zijn geen opmerkingen bij dit verslag. Dank aan de opsteller.

Ingelast agendapunt: Waterschapsverordening

Martijn Tholen en Ernest de Groot lichten toe.

De nieuwe Waterschapsverordening (onder de Omgevingswet) is nodig om de regio voor te bereiden op de gevolgen van extreme weersomstandigheden door klimaatverandering.

De nieuwe verordening wordt Brabantbreed aangepast.

Bergingseisen (van 60 naar 80-100 mm) en retourbemaling zijn belangrijke onderwerpen voor ruimtelijke ontwikkelingen: bij bouwprojecten wordt de bouwput drooggepompt. Dit moet weer terug naar de bodem. Dat is met name in het stedelijk gebied een uitdaging.

Met de uitbreiding van het aantal woningen komt het waterschap in beeld als het gaat om water- en bodemsturend, klimaatbestending bouwen en waterveiligheid. De waterschappen dienen het stedelijk gebied te vrijwaren van wateroverlast volgens de norm PS100.

Wijken bouw je voor 75 jaar, hoe hou je dan rekening met verdergaande klimaatverandering?
Er is sprake van overgangsrecht, voor plannen waarop al geadviseerd is. Maar op nieuwe plannen worden nieuwe normen toegepast. Het waterschap wil ook met gemeenten bilaterale afspraken maken over waterbalans.

Klimaatverandering gaat echt snel; er is noodzaak om normen vast te leggen. Maatwerk kan met name voor waterberging. 100 mm is gerelateerd aan wateroppervlak stedelijk gebied.

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

Willeke van Zeeland valt op dat de eisen overal hetzelfde zijn, terwijl de draagkracht van het landschap verschilt. Ernest de Groot beaamt dat de eis inderdaad overal hetzelfde, maar de mogelijkheid om eraan te voldoen is maatwerk (afhankelijk van de bodem/landschap). Wordt een uitdaging, met name bij woningbouw. De norm gaat omhoog, maar er is wel enige flexibiliteit in de uitvoering.

De verordening gaat in de zomermaanden in procedure en wordt ter visie gelegd. De waterschappen willen de komende Omgevingsdag op 9 juli a.s. benutten om dit onderwerp onder de aandacht te brengen.

3. Regionale agenda – verkennend gesprek

Wendela de Ridder licht aan de hand van een presentatie (zie bijlage) e.e.a. toe. Zoals in iedere bestuursperiode wordt er gewerkt aan een nieuwe Regionale Agenda (voorheen Samenwerkingsakkoord). Deze agenda geeft richting aan de gezamenlijke regionale opgaven en vormt de basis voor het regionale werkprogramma.

In oktober 2025 is het nieuwe **programma Vitale groene leefomgeving** (VGL) vastgesteld door het AB. Dit programma vormt de input voor een compacte Regionale agenda (voorheen Samenwerkingsakkoord). Het **werkprogramma** van de MRE werkt meer concreet uit wat de 21 gemeenten samen gaan doen op alle programma's, waaronder Vitale groene leefomgeving. Daar zijn gemeenten en adviseurs voor aan zet.

Het poho VGL stelt met de **Uitvoeringsagenda VGL** vast hoe er uitvoering wordt gegeven aan het programma VGL. Wat en hoe, met welke middelen, partners, etc. (Deze uitvoeringsagenda had al klaar moeten zijn maar door de toevoeging van extra dossiers bij VGL is dat niet gelukt). De concept-uitvoeringsagenda wordt voorbereid in het koplopersoverleg VGL bestaande uit de voorzitter van dit poho en een vertegenwoordiging vanuit elke subregio.

Lindy Wijnen vraagt hoe we borgen dat dingen die elkaar raken (bijv. in relatie tot woningbouw) ook samen worden opgepakt.

Volgens Wendela de Ridder raken de MRE programma's elkaar inderdaad, en het is altijd een keuze: waar leg je iets neer. Afgelopen tijd is er paar keer een gezamenlijk poho geweest voor Ruimte, Mobiliteit en Energie. Ook binnen MRE wordt gekeken hoe dingen beter integraal georganiseerd kunnen worden. In de ontwikkelstrategie voor Ruimte & Wonen komen lijnen rondom leefomgeving bij elkaar. Dat zou het overkoepelende kunnen zijn. Ook het landelijk gebied is van belang in het kader van MIRT.

Voor VGL is ambtelijk al input opgehaald voor de Regionale agenda. Ook vanuit de werkgroep Kansenmakers wordt gekeken hoe gemeenten zelf slagkracht kunnen organiseren. We willen sturen op datgene wat gemeenten belangrijk vinden.

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

Caroline van Brakel geeft namens de Kempen aan dat beperkte capaciteit bij gemeenten keuzes vraagt. Belangrijk om in uitvoeringsplannen op voorhand inzichtelijk te maken wat er van gemeenten verwacht wordt. Stuur op wat realistisch en haalbaar is in plaats van alles een beetje blijven doen. En kijk wat er in de GGA's al gebeurt.

Wendela meldt dat er een directeurenoverleg is gestart op de schaal van de 21. Daar wordt de inzet vanuit gemeenten met elkaar afgesproken. Volgens Caroline van Brakel lijkt dit op het model SGE. Dat vraagt wel vinger aan de pols en een goede coördinatie.

Ernest de Groot ziet kansen om werk met werk te maken in het kader van plannen zonering landelijk gebied (Rijk) en aanpak overgangsgebieden (provincie). Kijk waar de hiaten zitten en stem daarop af. Dan benut je de capaciteit en kwaliteit zo effectief mogelijk.

Mathijs Kuijken wijst erop dat bij de opgave Mobiliteit ook uitvoeringskracht wordt ingezet. Volgens Wendela de Ridder is dit bij onze opgave nog niet het geval. Hiervoor kan het Realisatiebedrijf MRE ingeschakeld kan worden.

4. Groen-blauw netwerk MRE

Ruud van Beekveld is projectleider maar is vandaag afwezig. Wendela de Ridder licht toe.

Er is een start gemaakt met de voorbereidingen voor het groenblauwe netwerk, het majeure project binnen de opgave Vitale groene leefomgeving. De schaalessprong zorgt voor oprukkend rood en grijs. Bestuurders beseffen dat daar iets tegenover moet staan. We willen dat de regio aantrekkelijk en leefbaar blijft.

De focus ligt op de groenblauwe ontwikkeling van de ruimte tussen het bebouwde gebied en de natuurgebieden. En in het bijzonder projecten die niet opgepakt worden in andere trajecten. Boeren en andere ondernemers in het buitengebied spelen een belangrijke rol hierin.

Op verzoek van de provincie is de uitvraag voor de opstelling van een regionale ontwikkelkaart aan bureaus verbreed met het systeemvraagstuk vanuit het MIRT perspectief rondom water en klimaat. Drie bureaus hebben offerte uitgebracht, de selectie volgt komende week.

Lindy Wijnen vraagt hoe de integraliteit in dit project geborgd is. Hoe gaat de regionale groenblauwe ontwikkelkaart matchen met lokale ontwikkelingen in het landelijk gebied?

Volgens Wendela de Ridder wordt er info opgehaald bij gemeenten en worden ook de GGA's betrokken in het proces. Alle informatie wordt bij elkaar gebracht. Waar GGA's dingen doen, hoeven wij het niet te doen. Het gaat om het in beeld brengen van de totaalopgave. Daarbij kijken we niet alleen naar het belevingsaspect van de inwoners, maar ook naar ondernemersperspectief. De analyse kan kansen bieden voor ondernemers.

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

Joep van de Ven vult aan dat in dit project de burger en zijn/haar omgeving om te recreëren centraal staat. Dit vraagt van gemeenten aandacht voor groenblauwe dooradering rondom woonkernen. Daar ligt vanuit de schaalsprong prioriteit.

Er gaat veel geld naar systeemvraagstukken rondom natuur- en wateropgaven. De grootste uitdaging is: hoe gaan wij hier financiering voor krijgen?

Ernest de Groot vraagt zich af of er in het kader van het Natuurnetwerk Brabant en de Ecologische verbindingzones dubbelfuncties kunnen worden toegevoegd. Het gaat om de link tussen de kernen en het landelijk gebied. Kijk hoe je regionale structuren en systemen op elkaar kunt laten aansluiten bijv in het kader van StiLa, boscompensatie, landschapscompensatie etc. Goed om nu al na te denken over de uitvoeringsstrategie. Hij verwijst naar het Van Gogh Nationaal Park waar ondernemers interesse hebben om te investeren in het kader van groen in de woonomgeving.

In de groenblauwe dooradering kunnen we een deel van de 100 mm opgave kwijt. Geld is het probleem niet. De kunst is coördinatie, afstemming, uitvoering, draagvlak, etc.

Joan van Rixtel meldt dat er in Deurne behoefte is om de bestaande kwaliteit van groen en natuur te verbeteren.

De planning is dat in het poho van september de eerste resultaten van de analyse voor de ontwikkelkaart worden gepresenteerd. In november volgt dan besluitvorming over het concept en op het eerste poho 2027 vaststelling van de regionale ontwikkelkaart. Daarna uitvoering

5. Biobased bouwen en telen

Joep van de Ven licht toe dat biobased bouwen en telen gezien wordt als kansrijke ontwikkelrichting in het kader van duurzaam ondernemend landschap. Aantal kansrijke ontwikkelingen komen hier bij elkaar. Vanuit de woondeal is het streven om de CO2 uitstoot naar beneden te krijgen. Met biobased bouwen kan dat en gezien de grote regionale woningbouwopgave is het ook echt interessant. Daarnaast zoeken veel agrariërs naar een nieuw verdienmodel. En het Rijk is bezig om bepaalde zones aan te wijzen, vrij van bestrijdingsmiddelen. Voor biobased vezelgewassen is geen gewasbescherming nodig. Vraag die we onszelf hebben gesteld: kan de regio een voorbeeldfunctie pakken? Kan er een keten ontstaan? Mooi als we in onze regio de woningen verbouwen en bouwen. Vanuit dit poho is er een actieprogramma opgezet.

Chantal van den Eijnden meldt dat eind 2024 het convenant Biobased bouwen en telen is ondertekend door 19 MRE gemeenten. Vervolgens is in februari 2025 door dit poho een actieplan opgesteld dan in uitvoering is genomen. Chantal geeft de stand van zaken weer van twee trajecten die nu lopen.

Als laatste actie uit het actieplan wordt op dit moment door bureau Meander gewerkt aan een handreiking voor gemeenten om biobased gewassen te stimuleren via de uitgifte van pachtgronden. Hiervoor is een tijdelijke ambtelijke werkgroep geformeerd met vertegenwoordigers van de gemeenten Helmond, Eersel, Valkenswaard en Bergeijk,

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

Waterschap De Dommel en Building Balance. Oplevering is voorzien eind juni. De handreiking wordt vervolgens vrijblijvend aangeboden aan gemeenten. Gemeenten beslissen zelf of ze er gebruik van maken en hoe. Een koppeling aan de teelt van duurzame voedselgewassen is ook een optie.

Daarnaast loopt er een onderzoek door de WUR-TU/e naar de doorontwikkeling van biobased bouwen en telen in de MRE-regio. Dit project wordt begeleid door MRE, gemeente Eindhoven en het Kenniscentrum Biobased bouwen en telen (Building Balance). Vanaf begin 2026 is een onderzoeksteam met diverse expertise voor onze regio aan de slag. Zij onderzoeken samen met studenten welke scenario's in onze regio mogelijk zijn voor de doorontwikkeling van biobased bouwen en telen en ketenvorming. Hiervoor worden o.a. workshops met stakeholders georganiseerd. In maart was een goed bezochte 1e workshop, op 15 juni vindt de 2e workshop plaats. In het najaar volgt de 3e en laatste workshop waar ook de bestuurders uit dit poho voor worden uitgenodigd.

Joep van de Ven merkt op dat verwerking van vezels op bedrijventerreinen een interessant onderwerp is om mee te nemen in dit onderzoek. Chantal van den Eijnden meldt in dit verband dat de provincie hier stevig op inzet in het kader van de Vezelinnovatiecoalitie. Martijn Tholen heeft Building Balance op het spoor gezet van Brabants Bodem verbonden aan het Van Gogh Nationaal Park. Hij vraagt zich of verwerking op agrarisch terrein niet logischer is. Er wordt opgemerkt dat er een verschil is in bewerking en verwerking.

6. Gebiedsaanpak Stikstof Brainportregio

Wendela de Ridder licht toe dat dit onderwerp wat programmavreemd is. Zou gezien het overkoepelende karakter eerder thuishoren bij Strategie en samenwerking.

In 2025 heeft LVVN een startpakket gepresenteerd voor de aanpak stikstof, met onder andere stevige inzet op De Veluwe en De Peel. Dit wordt voor de Peel in NOVEX-verband verder uitgewerkt.

Daarnaast heeft een ministeriele taskforce (toenmalige MCEN) zich gebogen over een vervolgpakket. Hierin zijn 3 economisch waardevolle gebieden benoemd waar extra stikstofreductie nodig is om de vergunningverlening weer op gang te brengen. De Brainportregio is een van die regio's. De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) wordt hierbij ingezet als instrumentenkoffer.

De regio heeft een bod ingediend voor 580 mln voor maatregelen in het kader van de BOS. De minister gaat zich inzetten voor het oorspronkelijk benoemde budget voor de komende 2 jaar. De provincie Noord Brabant en het ministerie van LVVN vinden elkaar op natuurherstel via emissiereductie. De regio zet ook in op economische projecten, maar daar lijkt weinig ruimte voor. Spannend wat er in de Taskforce (juni) besloten gaat worden. Naar aanleiding daarvan wordt meer bekend over de verdeling van de 20 miljard. Verwachting is dat de uitwerking hiervan op hoofdlijnen zal zijn. Het ziet ernaar uit dat geld voor de innovatie die

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

niet is gekoppeld aan agrarische bedrijven een moeilijke dobber wordt. De vraag is: wat wordt onze positie hierin als regio? Is er ruimte voor regionale inkleuring?

Gedeputeerde Dirken geeft hierover op de omgevingsdag op 9 juli een toelichting. Er is ruimte om te vragen waar het geld in deze regio aan besteed gaat worden.

Het traject NOVEX de Peel is anders ingestoken. Daarbij zitten de gemeenten zelf aan tafel.

7. Ingekomen stukken en mededelingen

Kort overzicht van ingekomen stukken:

- **7.1 BOTL (Bestuurlijk Overleg Transitie Landbouw)**
Op 16 april en 27 mei jl. vonden twee BOTL's plaats.
Korte toelichting door Willeke van Zeeland. Op de agenda o.a. gewasbeschermingsmiddelen en handelingskader toezicht en handhaving ammoniak emissie eisen, waarvoor per 1 juli de provincie actief op gaat inzetten.
- **7.2 BO LG (Landelijk Gebied)**
Op 16 april jl. vond het bestuurlijk overleg landelijk gebied plaats.
Maaïke van Breugel geeft een terugkoppeling. Vanuit dit poho waren ook Joep van de Ven, Fons d'Haens en de beide Waterschappen aangehaakt. Tot nu toe focus op de GGA's. Het budget Aanpak Landelijk Gebied wordt nu ingezet. Met de provincie is afgesproken om overleg te hebben over de inzet van de instrumentenkoffer. Komt tijdens het volgende BO aan de orde. Inzet is om daarop de integraliteit te benaderen en de meerwaarde van het benutten van experimenteerruimte in het kader van de omgevingswet. Er liggen in relatie hiertoe een aantal bestuurlijke dilemma's op tafel. Het BO LG is een hoog abstract overleg. Ervaren wordt dat het moeilijk is om het geluid vanuit de regio te laten horen.

Joep van de Ven vult aan dat verschillende gedeputeerden een eigen overleg kennen. Wij proberen landelijk gebied integraal in te steken maar de versnipperde overlegstructuur maakt dat lastig.

Volgens Wendela de Ridder wordt dit ambtelijk wel besproken, ook met de waterschappen. Is ook vorige keer in het Poho met gedeputeerde Roijackers aan de orde geweest. Wat helpt is een goed gestructureerde voorbereiding. Ambtelijk is dringend verzocht om voor het volgende BO de agenda met stukken tijdig te delen, zodat bestuurders ook hun regionale vertegenwoordigersrol kunnen pakken.

- **7.3 BBTS (BrabantBrede Tafel Stikstof)**
Op 16 juni vindt de BrabantBrede Tafel Stikstof plaats.
- **7.4 Novex De Peel**
Willeke van Zeeland licht toe. Op 3 juni was een belangrijke stuurgroep waarin de provincies, waterschappen en gemeenten hebben ingestemd met de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) 300 met LVVN. Op 17 juni komt de minister

4 juni 2026/13.00-15.00 uur, Kasteel Croy Aarle-Rixtel

naar de Peel om de handtekening te zetten.

Er landt 300 mln voornamelijk in het kerngebied van De Peel voor stikstof- en watermaatregelen. Focus ligt daarbij op Asten en Deurne. Ook oplossingen buiten het kerngebied komen mogelijk in aanmerking. Voorzien wordt dat in het kader van SOK 2027 weer middelen komen vanuit het rijk. De gemeenten willen dan echt ook inzetten op de leefbaarheid in de Peel.

8. Rondvraag en sluiting

Ee zijn geen punten voor de rondvraag. De voorzitter sluit de vergadering.

Volgende vergaderingen Vitale groene leefomgeving:

- Poho VGL: 24 september 2026 van 13.00 uur tot 15.00 uur bij ntb
- Poho VGL: 19 november 2026 van 13.00 uur tot 15.00 uur bij ntb